

Č.j.: UST-1-22/2011

Praha, 7. listopadu 2011

Počet listů: 4

Přílohy: 2/3

Zápis z 50. jednání Rady Ústavu pro studium totalitních režimů

Datum a místo zasedání: 13. 10. 2011, 16.00 hod.

Přítomni:

Rada Ústavu:

Mgr. Patrik Benda, Čestmír Čejka, prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D. LL.M.,
MUDr. Naděžda Kavalírová, Doc. PhDr. Michal Stehlík, Jan Zahradníček

Omluveni: Petruška Šustrová

Ústav pro studium totalitních režimů:

Mgr. Daniel Herman, Lucie Včeláková

Hosté: Mgr. Jana Poddaná, Ph.D.

Předsedkyně Rady Ústavu MUDr. N. Kavalírová zahájila 50. jednání a předala řízení jednání místopředsedovi Rady Ústavu. Mgr. P. Bendovi.

P. Benda navrhl zařadit nový bod programu 2) Platforma evropské paměti a svědomí.

Hlasování: 6 pro – jednomyslně

P. Benda navrhl, aby bod „Volba členů Etické komise...“ byl změněn na „Návrh kandidátů do Etické komise...“.

Hlasování: 6 pro – jednomyslně

P. Benda dal hlasovat o návrhu programu:

Program jednání:

1. Verifikace zápisu ze 49. jednání Rady Ústavu
2. Platforma evropské paměti a svědomí
3. Informace o činnosti
4. Návrh kandidátů do Etické komise ČR pro ocenění účastníků odboje a odporu proti komunismu
5. Informace o činnosti ABS
6. Různé

Hlasování: 6 – pro jednomyslně

Ad 1.) Verifikace zápisu ze 49. jednání Rady

Zápis ze 49. jednání Rady Ústavu byl schválen.

Hlasování: 5 pro (P. Benda, P. Fiala, N. Kavalírová, M. Stehlík, J. Zahradníček), 1 se zdržel (Č. Čejka)

Ad 2.) Platforma evropské paměti a svědomí

P. Benda připomenul, že vytvoření Platformy bylo schváleno v Plánu činnosti na rok 2011. D. Herman informoval o založení Platformy v součinnosti s vládou České republiky (viz Předkládací zpráva včetně Usnesení vlády, které je součástí zápisu) a požádal členy Rady Ústavu, zda by se nezúčastnili slavnostního křtu knihy „Crimes of the Communist Regimes“ na právě probíhajícím ustanovujícím jednání Platformy na půdě ÚSTR.

Hlasování: 6 – pro jednomyslně

Usnesení: 01/50/2011

Rada Ústavu vzala na vědomí usnesení vlády č.759, jímž dává souhlas Ústavu a Archivu vykonávat zakladatelská a členská oprávnění k účasti státu na založení zájmového sdružení právnických osob s mezinárodní účastí – „Platforma evropské paměti a svědomí“.

Hlasování: 6 – pro jednomyslně

Jednání Rady bylo krátce přerušeno, Rada ÚSTR se dostavila na ustanovující jednání Platformy.

Ad 3.) Informace o činnosti

Radě Ústavu byla předložena informace o činnosti Ústavu od minulého jednání Rady (viz příloha).

D. Herman informoval o záměrech v oblasti organizačních změn v ÚSTR, především na Odboru edičním a Odboru zkoumání totalitních režimů. Na základě provedených analýz činnosti jednotlivých odborů budou nově definovány pracovní náplně zaměstnanců k posílení priorit ÚSTR (např. orální historie, úkoly vyplývající ze zákona č. 262/2011 Sb.). Tyto změny by měly být bez narušení činnosti ÚSTR realizovány v jarních měsících roku 2012.

P. Benda krátce informoval o projednávání Výroční zprávy ÚSTR za rok 2010 na plénu Senátu, jímž byla vzata na vědomí. Zároveň požádal o zpracování odpovědi k dotazům J. Dienstbiera a její předložení na příští Radě ÚSTR. Na dotaz k jednání Rady ÚSTR bude odpovídat Rada ÚSTR, ostatní odpovědi jsou v gesci ředitele Ústavu.

P. Benda ocenil vydanou publikaci „Invaze 68. Ruský pohled“.

Ad 4.) Návrh kandidátů do Etické komise ČR pro ocenění účastníků odboje a odporu proti komunismu

P. Benda navrhl přesunout volbu kandidátů do Etické komise až na další jednání Rady, a to i s ohledem na účinnost zákona č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu, který vstoupí v platnost až 17. 11. t. r. Dále upozornil na § 7 odst. 3 zákona, dle kterého může být do Etické komise zvolena fyzická osoba, která je způsobilá k právním úkonům a je spolehlivá a bezúhonná, což musí být před vlastní volbou kandidáty doloženo.

Následně byli představeni čtyři kandidáti do Etické komise: PhDr. Marie Rút Křížková (kandidát P. Bendy a P. Šustrové), ing. Jiří Florián (kandidát J. Zahradníčka), Milan Nerad a Leo Žídek (kandidáti Č. Čejky a N. Kavalírové). Členům Rady byly rozdány jejich životopisy.

P. Benda připravil vzory čestného prohlášení a požádal ředitele Ústavu, aby písemně obeslal výše uvedené kandidáty s tím, aby do příštího jednání Rady doložili všechny potřebné doklady pro možnost volby. Rada se rozhodla vybírat ze 4 navržených kandidátů, z nichž na příštím jednání zvolí 2 ve smyslu zákona č. 262/2011 Sb.

Ad 5.) Informace o činnosti ABS

Ředitelka ABS J. Poddaná informovala ústně Radu Ústavu o činnosti ABS za uplynulé období i o nejbližších plánovaných krocích.

Od 1. 11. 2011 proběhne spuštění elektronického archivu, kdy běží režim „Badatelna“ a 2 zkušební verze – „Badatelský klient“ a „Obslužný klient“.

V rámci informací o dislokaci sdělila J. Poddaná, že pracoviště Střelničná je již přestěhované a všechny materiály jsou uloženy v Praze, kde se však již nenachází žádná volná kapacita. Menší volná kapacita se nachází v Brně Kanicích. Ředitelka ABS si nechala zpracovat analýzu budov v Praze (Struha, Bráník) a v Brně a na základě této analýzy se vedení ABS rozhodne, jak bude dále postupovat. Současně probíhala jednání s generálním štábem o volných prostorách, ale bohužel ve většině případech byly nabízeny nevyhovující objekty mimo Prahu.

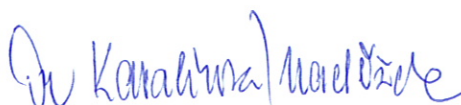
K přípravě ABS na platnost zákona č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu, informovala J. Poddaná, že probíhají intenzivní jednání mezi Ministerstvem obrany ABS, ÚSTR a Národním archivem ohledně metodiky, postupu a vzájemné spolupráce při vyřizování žádosti. Dvoustranná jednání probíhají také mezi ABS a ÚSTR.

V závěru jednání místopředseda Rady P. Benda poděkoval všem zúčastněným za účast a jednání Rady Ústavu ukončil.

NÁVRH PROGRAMU 51. JEDNÁNÍ RADY ÚSTAVU:

1. Verifikace zápisu z 50. jednání Rady
2. Informace o činnosti
3. Plán činnosti ÚSTR na rok 2012
4. Volba členů do Etické komise ČR pro ocenění účastníků odboje a odporu proti komunismu
5. Různé

Další jednání Rady Ústavu se bude konat 21. listopadu 2011 v 15.00 hod.

.....
Předsedkyně Rady Ústavu pro studium totalitních režimů

Předkládací zpráva

Činnost Ústavu pro studium totalitních režimů (dále jen „Ústav“) a Archivu bezpečnostních složek (dále jen „Archiv“) upravuje zákon č. 181/2007 Sb., o Ústavu pro studium totalitních režimů a o Archivu bezpečnostních složek a o změně některých zákonů, ve znění nálezu Ústavního soudu č. 160/2008 Sb., který jim mimo jiné ukládá zkoumat a nestranně hodnotit dobu nesvobody a dokumentovat nacistické a komunistické zločiny. Rovněž tak v § 4 zákon upravuje spolupráci s vědeckými, kulturními, vzdělávacími a dalšími institucemi s obdobným zaměřením doma i v zahraničí, za účelem výměny informací a zkušeností v odborných otázkách. Spolupráce Ústavu s vládou při plnění úkolů Ústavu přesahujících hranice České republiky vyplývá též z § 9 odst. 2 téhož zákona.

Cílem vznikající "Platformy evropské paměti a svědomí" (dále jen „platforma“) má být poskytování podpory pro pěstování kontaktů a spolupráci mezi národními výzkumnými institucemi, archivy, muzei a dalšími organizacemi, specializovanými v oboru totalitní historie, se zvláštním důrazem na národní socialismus, komunismus a další totalitní ideologie; podporování spolupráce mezi archivy a dalšími institucemi uchovávajících dokumenty o totalitních režimech a jejich porušování lidských práv, a dále provádění výzkumu a vyvíjení vědeckých a vzdělávacích projektů týkajících se totalitních režimů na evropské půdě. Působnost a předmět činnosti Ústavu a Archivu dané zákonem tak věcně souvisí s předmětem činnosti platformy.

Myšlenka užší mezinárodní spolupráce, tehdy dokonce ve formě založení mezinárodní organizace, vznikla již v roce 2008, kdy se v rámci předsednictví Slovinska v EU konalo dne 8. dubna 2008 veřejné slyšení na téma „Zločiny spáchané totalitními režimy“, jehož se účastnil ředitel nově konstituovaného Ústavu.

Následně Ústav v rámci příprav na české předsednictví v Evropské radě ve spolupráci s vicepremiérem pro evropské záležitosti oslovil všechny členské státy EU s pozváním ke společnému vytvoření *Platformy evropské paměti a svědomí*, která by sdružovala instituce s podobným zaměřením. Za spolupráce s Úřadem vlády ČR se ve dnech 10. - 11. listopadu 2008 uskutečnilo v Praze pracovní setkání zástupců devatenácti států a představitelů dvanácti partnerských institucí. Výsledkem jednání byl vznik *Pracovní skupiny pro Platformu evropské paměti a svědomí*, kterou až doposud koordinuje Ústav a jejími členy jsou představitelé 34 institucí a organizací z 19 zemí Evropy.

Založení platformy podpořil Evropský parlament ve své rezoluci *O svědomí Evropy a totalitě* ze dne 2. dubna 2009, dále závěry Rady EU o svědomí Evropy a totalitě ze dne 15. června 2009 schválené v průběhu českého předsednictví EU, závěry Rady EU o povědomí o zločinech spáchaných totalitními režimy v Evropě ze dne 9. - 10. června 2011 schválené během maďarského předsednictví EU a Varšavská deklarace Rady EU u příležitosti Evropského dne památky obětí totalitních režimů ze dne 23. srpna 2011 schválená během polského předsednictví EU.

Evropská komise uvádí platformu jako jednu z evropských iniciativ na poli vyrovnávání se s totalitní minulostí ve své Zprávě Parlamentu a Radě ze dne 22. prosince 2010 o „Povědomí o zločinech spáchaných totalitními režimy v Evropě“ (KOM č. 783). Ze zprávy Evropské komise Evropskému parlamentu a Radě plyne, že by platforma mohla být po roce právní existence způsobilá k podání žádosti o roční provozní grant z programu „Evropa pro občany“. Zpráva neuvádí, jakou právní formu má Platforma mít a podle jakého práva má být založena.

Založení platformy je součástí priorit českého předsednictví V4. V programu českého předsednictví v kapitole *Priority v oblasti zahraniční politiky* se uvádí: „Česká republika jako jednu z priorit svého předsednictví V4 podporuje rovněž vytvoření platformy Evropské paměti a svědomí z iniciativy Ústavu pro studium totalitních režimů. Platforma sdružující instituce a organizace zabývající se skoncováním s totalitní minulostí usnadní sdílení zkušeností zemí V4 s jinými státy ve sjednocené Evropě.“

Slavnostní podpis Smlouvy o založení Platformy evropské paměti a svědomí, jako mezinárodního sdružení právnických osob, je plánován jako doprovodná akce summitu premiérů V4 dne 14. října 2011 v Praze.

O právní formě vznikající platformy byly vedeny konzultace s mezinárodněprávním odborem Ministerstva zahraničních věcí ČR. Z několika možných variant byla nakonec v souladu se zákonem č. 219/2000 Sb. vybrána forma zájmového sdružení právnických osob.

Na základě uvedených skutečností a v souladu s politikou vlády České republiky v této oblasti se předkládá návrh na udělení souhlasu Ústavu a Archivu vykonávat zakladatelská a členská oprávnění k účasti státu na založení zájmového sdružení právnických osob s mezinárodní účastí - "Platforma evropské paměti a svědomí" vychází z ustanovení § 30 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů.

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY
ze dne 12. října 2011 č. 759

o udělení souhlasu Ústavu pro studium totalitních režimů a Archivu bezpečnostních složek vykonávat zakladatelská a členská oprávnění k účasti státu na založení zájmového sdružení právnických osob s mezinárodní účastí - „Platforma evropské paměti a svědomí“

Vláda

I. **uděluje** souhlas podle § 30 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů,

1. Ústavu pro studium totalitních režimů vykonávat zakladatelská a členská oprávnění k účasti státu na založení zájmového sdružení právnických osob s mezinárodní účastí - „Platforma evropské paměti a svědomí“,

2. Archivu bezpečnostních složek vykonávat členská oprávnění k účasti státu na zájmovém sdružení právnických osob s mezinárodní účastí - „Platforma evropské paměti a svědomí“;

II. **doporučuje** řediteli Ústavu pro studium totalitních režimů a ředitelce Archivu bezpečnostních složek postupovat podle tohoto usnesení.

Na vědomí:

ředitel Ústavu pro studium
totalitních režimů

Předseda vlády
RNDr. Petr Nečas, v. r.